

هه لټاردن و هه لسه نگاندى كتيب

(۲-۲)

ن. علی بن سلیمان الصویح
و. ساکار علی عبداللہ

میژووی بلاوکرده نو

میژووی بلاوکرده نو کاریکو دیاریکراوه به تهنیا نه وه ناگه یه نیت که له سهر کتیبه که تو ماره، ریډه که ویت میژووی بلاوکرده نو کتیبیک نوی بیټ به لام زانیاریه کانی نیو نه و کتیبه کون به سه رجوو بن.

بو نه و بابه تانه ی که خیرا گوړان و گه شه یان به سردا دیت، پیوسته کارمند وردیټ و به تنگ میژووی زانیاری و بیروراکانه وه بیت، که میژووی بلاوکرده نو کتیبه که ناتوان گوزارشتیان لټ بکن. له دووباره له چاپدانه وه کتیبیکو دیاریکراوه ده بیټ چاپه نوییه که زانیاری زیاد له خو بگریټ که له چاپه کونه که دا نه بیت، وگو ناماری پیشکه وتوو، یان بیژوکی نوی که بوره که ده وله مند ده کن، لیږه وه پیوسته له سهر کارمند جیاوازی له نیوان سهر له نوی زانیاری چاپکرده وه کتیب و نه و چاپانه بکات که بزار کارون و بابه نویان له خو گرتوو که به که لکن بو درخشنی نه وه گه شه کردانه ی به سهر بابه ته که دا ساتون، به تاییه ت له زانسته پراکتیکیه کار و زانسته کومه لایه تییه کاند.

له کاتانه دا کارمند ده توانیت به راورد بکات له نیوانی چاپی نوی و نه وانه ی له وه و به ری، نه ویش به پیشکینی راسته وخوی بابه ته کانی کتیبه که، تا دلنیا بیټ له وه ی چاپه نوییه که له رووی ناوهرؤک و فورمه وه باشتره، پاشانیش سه رجدانه سه رچاوه کانه له کتیب و خولاره کانه تا میژووی بلاوکرده وه یان و به پیژیی زانیاریه کانیان بزانیټ. بایه خ میژووی بلاوکرده وه هؤکاره که چاپکراوه کانی کتیبخانه له هه موو بابه ته کاند گوزاریان به سردا بیټ، گوړان له کومه لگوو زانسته کاند، پاشان به رپرسیاری پیشه یی کارمندی سپسور نه وه ده خوازئ که بزانیټ بایه خ کتیبیکو دیاریکراوه بره که ی له کتیبخانه دا چه نده و چونه، نه و هوش ناکامی به په پوره ندی پته و نیوان توپزه رو زانیاریه نوییه کانی نیو کتیبخانه دیاری ده کات.

به ما هه دهبییه کانه

کتیب بابه ته که ی هه رچییه ک بیټ، هه لگری چوارچیوه یه کی زمانه وانی، ره وانپیزئی و ره مزیه، هه موو نه مانه ش له پیناوی گه یانندی زانیاری هه لچوونه کانه به وردی به بیروهوشی خوینر. نه م خسه ته ش پشت ده به سستیت به به کاره یاننیکو گونجواوی زمان، یان نه و هیما یانه ی له شوینی خو یاندا له خو ی گرتوو.

به کاره یانانی زمان پشت ده به سستیت به بیژوکه و سه رده م، به لام ده بیټ به شیوه یه کی روون و ناشکراو زیندووی نه و تو بیت که له گه لټ توانای خوینری خاوه مافی سوومه ندبوون بگونجیت. نه رکی کارمندی کتیبخانه نه وه یه له زمانی کتیب بگات؛ له گه لټ به شه کانی وشه و پیکهاته کانه و میتوده که ی، بو نه وه ی بزانیټ چه نده گونجواوه بو خوینر، بو نمونه کتیبیکو ناسانی قوتابخانه یی، نابیت له کتیبخانه ی زانکوو دابنریت، یان له

کتیبخانه ی تاییه تمه ند، به هه مان شیوه و به پیچه وانه شه وه، یه کیک له لایه نه گرنه کانی به کاره یانانی زمان، رو شنبیری نو سه ره له رووی زمانه وانیه وه، نایا نو سه ره نه و وشانه ی به کاریان ده هیټ گونجاون له گه لټ سه رده مه که ی، یاخود کونه و پیوستی به به کاره یانانی فه ره نه گه ؟ له گه لټ به کاره یانانی زمانی چه مکی ناشکرا، نایا کتیبه که نه فراندنیکو ره وانپیزئی ده نو نیت، یان ته نیا دارشتنیکو بیمانا و بیزار که ره ده بیټ. نه مه ش نه وه ناگه یه نیت که کتیبه که هه لگری کورته یه کی نه ندیشه بیټ، به لام مه به سست نه وه یه که کتیبه که روون و ناشکرا بیټ. به شیوه یه کی گشتی، هه موو کتیبیک خوینری خوی هه یه و نه رکی کارمندی زانیاری هه بیټ سه باره ت سروشتی هاموشوکه ران و درباری حزه زو ناره زوو و پیداویستییه کانیان، تا بتوانی خواستیان بو هه ر زمان و میتو دیک بیټیته دی.

خسه لته ی بیلیوگرافی

خسه لته کانی بیلیوگرافیا؛ نه و فورم و نامازانه یه که کتیبه که ی پیکه یناوه و یارمه تی خوینر ده دات بو سوو دوهرگرتن له ناوهرؤک و به شه کانی کتیبه که، وه ک ریبه رو نه خشه کانه، راقه و وینه کانه و... هتد.

نه م پیکهاتانه هه موویان پیوستن بو چاره سه رکردنی هه ندیک له بابه ته کانه و به که لکه بو هه ندیک بابه تی تر. به هه ر شیوه یه ک بیټ لیستی پیکهاته پیوسته، له وانه یه به شیوه ی شیکاری؛ یان به ش به ش بیټ، یاخود گشتیه و لاوازه. گرنگی لیستی بابه ته کانه له وه دایه، چه نده نیشانه یان تیادایه بو بیژوکی به شکراو تا خوینر ببا ته چوارچیوه یه کی سنووردراو له هه لدانه وه ی لاپه ره کاند، به جوړیک خوینر توپزه رو بتوان بیژوکه کانه جیا بکه نه وه؛ به پی پی په یوه ندی توندوتولی ناره زوویانه وه.

هه رجون پیوست و ریبه ره کانه و په راویزه کانه هه موو هاویه ش ده بن له روونکرده وه و به ده سته گیشتنی خیرای زانیاریه کانه.

پیوستی سه رچاوه کانه خوینر راده کیشیت به ره و بابه تی گرنگی تر له هه مان بابه تدا. نه رکی گرنگی کارمندی له قوناغه کانی هه لسه نگانندا لیکولینه وه یه له ناوهرؤکی بابه تی زیادو شیکارکراوه کانی وه که نه خشه کانه، خسته و هیلی به یانی و روونکرده وه کانی تر. بیگومان کتیبی جوگرافیا به یی نه خشه لاوازه، هه ره که چون کتیبی نامار به یی خسته کانه بایه خی نابیت.

شیوه ی ماددی

شیوه ی ماددی کتیب ده بیټه هؤی گیزانی رو لیکو گرنه که هه لټاردنی کتیبداو ته نانه ت له کاریگه ری له سه ر خوینر، به تاییه ت کتیبی مندالان، قه باره ی کتیب و رنه که ی، یاخود وینه هونه رییه کانی سه ر به رکه که ی بو چوونیکو تاییه ت لای خوینر دروست ده کات سه باره ت بابه تی کتیبه که. یه کیک له ره گه زه گرنه کانی هه لسه نگانندی کتیب له رووی ماددییه وه پانی و

دریژی کتیبه که یه به جوړیک که گونجاو بیټ له گه لټ پیوانه باوه ته کنیکیه کاند، هه ره ها باشی به رگتیرگرتی، جوړی کاغه زه که ی و پاریزگاری له چاپه که ی له گه لټ تیپه رپوونی کاند، هه ره ها جوړی چاپه که ی و روونی پینه کانی که بو ماوه یه کی ژور له ژیر کاریگه ری ناوهره وادا بمینټه وه، هه رجون قه باره ی کتیب هؤیه که بو له ناوچوونی له نه نجای ژور به کاره یاناندا، هه ره ها پیوانی کتیب گرفتیک ده بیټ له داناندا له سه ر تاخچه کانه، به هه مان شیوه گه ر بچووکیش بیټ له نیو کتیبه کاند و نه ده بیټ.

به شه کانی کتیب

بیگومان کتیبیک به شه کانی ته و او بیټ، چاکتره له کتیبیک که ناتواو بیټ، به تاییه تی نه و کتیبانه ی که بابه ته کانیان به یه که وه به ندن، نه مه ش به کتیبه سه رچاوه یه کانی وه کتیبیکو پیداوی فه ره نه گه کانه و کتیبی تری ترخان به بابه تی دیاریکراوه دیاره.

کرینی به شه کانی به رکه کانی کتیب به ته و اووی مانای غه قلته نییه، هه رجون کرینی نه و به شانه ی له کتیبیکو دیاریکراو چنگ ده که ون، به تاییه تی گه ر بیټ و نه و به شانه سوو دیکو ژوریان هه بیټ له ناوهرؤکیاندا بو کتیبخانه و نه و که سانه ی سوومه ند ده بن لیان.

نرخی کتیب

ژور جار نرخ ده بیټه هؤکاریکی گرنه بو کرینی ناویشاننیکو دیاریکراو، به تاییه تی گه ر بیټ و بودجه ی کتیبخانه که دیاریکراو بیټ، هه ره ها پشتبه سته به گرنگی کتیبه که بو هاموشوکه رانی؛ وه ک ماموستایان و توپزه ران و قوتابی و خوینر به شه یه کی گشتی. له پیکهاته ی ده سته ی پیوستکار، پیوسته (نرخ) هؤکاریکی کاریگه نه بیټ له ده سته به رکردنی کتیبه سه رچاوه یه سه ره کییه کاند، هه ره ها کتیبه سه رچاوه یه تاییه تمه ند کانه که په یوه ندی بابه ته هه یزه له گه لټ نامانجی کتیبخانه ی زانکوو کانه و کتیبخانه تاییه تمه ند کانه. له ژوربه ی کاتدا به رزیوونه وه ی نرخ کتیبه که مانای زیادبوونی بازارگه رمی، یان گرنگیه که به تی، به لام ده بیټ جیاوازی بگریټ له نیوان بازارگه رمی و گرنگیه که ی، له به ره وه ی گرنگی کتیب له وانه ی له به های زانستی، یان له به ما میژووییه که یدا بیټ، وه ک کتیبه ده گه ره کانه. یاخود که می ژماره که ی لای بلاوکه ره وه و دابه شکاران. بازارگه رمی کتیب کاریگه ری نابیت له سه ر کتیبخانه تاییه تمه ند کانه، به لام گرنگی ژوره بو کتیبخانه گشتیه کانه.

نه مانجی هه لسه نگاندن

له سه ر کارمندی به رپر سه له هه لټاردنی کتیب پیوسته نه م هه نگانوه نه بیټ:

- خویندنه وه ی ته و او، یان کورته یه کی کتیبه که؛ تاوه که بتوانیت به وردی له پوخته یه کی بابه تی سه ره کیی کتیبه که تیگات.
- گه ران به دوا ی زانیاریه به که لکه کانه له سه ر نو سه ره و به ره مه کانی.
- به راوردکردن له نیوان کتیب و بابه تی پیچاچوونه وه و به ره می دیک له هه مان بوردا.
- نووسینی کورته ی نمایشیک له سه ر بابه تی کتیبه که، له گه لټ نامازهدان به نامانجی نو سه ره و چوونیه تی میتودی پیشکه شکردنی بابه تی کتیبه که ی.
- دیاریکردنی جوړی خوینری کتیبه که.
- نیشاندانی به های بابه تی کتیبه که و په یوه ندی نه و به نامانجی کتیبخانه وه.
- نامازهدان به پرؤگرامی لیکولینه وه که و گرنگی له چاره سه رکردن و دیاریکردنی راستیه کانه که نو سه ره ده یانگات.
- به راوردکردن له نیوان پیچاچوونه وه ی پیوستکار و نه وانی تر له و پیچاچوونه وانه ی له خولاره تاییه تمه ند کاند ده سته که ون.
- رینمایي کردن بو کرینی کتیبه که، یان وه لاوه نانی له لیستی پیشنیا زکراودا بو کرین.

هه لسه نگانندی سه رچاوه کانه

کتیبخانه له ولاته پیشکه وتوووه کاند پشت ده به سستیت به خولاره ی کتیبخانه یه کی تاییه تمه ند له پیشکه شکردنی کتیب و پیچاچوونه و یان بو جوړه جیاوازه کانی کتیبخانه؛ له به ر که می ریگای هه لسه نگاننیکو تاییه تمه ند له ولاته

عه ره بییه کاند، ژوربه ی پیوستکاران پشتبه ستن به پیشکینی راسته وخوی کتیبه که دوا ی وه رگرتی له بلاوکه ره وه. له ژوربه ی کاتدا پیشکینی کتیب کاریکی رو تینیه و پشتبه سته به خه خکردن له سه لامه تی کتیبه که و چاپه که ی. به لام کارمندی ده توانیت پشتبه سستیت به چه ند ریگایه که وه به پی پی توانا و بوونی سه رچاوه کانه به ره وه ی بریاری کرینی کتیبیکو دیاریکراو بدات، نه و ریگایانه ش نه مانه ن:

۱- لیسته کانه، یان خولاره تاییه تمه ند کانه یاخود ناتاییه تمه ند کانه بو نمایشی کتیب و ره خنه گرتن لئی، به لام ده بیټ ناگاداری نه وه بیټ که خولاره ناتاییه تمه ند کانه ته نیا گرنگی به لایه نی بابه تی کتیبه که ده دن به بی ره چاوکردنی لایه نه بیلیوگرافیه کانی تر، که نه مه لای کارمندی کتیبخانه و نامانجی کتیبخانه که ی مه به ستن.

۲- لیستی بلاوکرده کانه. پیشکینی راسته وخوی کتیب که بلاوکرده که به مه به سته هه لټاردن و هه لسه نگاندن ده پیژریت، نه مه ش له دوا ی ریگه و تنی نیوان کتیبخانه و بلاوکه ره وه ریگه دی.

۳- دکریټ راسته وخوی له کتیبخانه کانی (سپاردن) دا سه رنجی کتیب بدریت.

۴- روایزکردن به ماموستایان و سپسوران هه ریه که به گوړه ی سپسوریان.

۵- راسپارده ی ماموستایان و خوینره ران که پیشتر زانیاریان درباره ی کتیبی دیاریکراو هه بووه. له هه موو نه م حاله تانه دا پیوسته پیوستکار چاوپوشی نه کات له و سه رنج ره خانه ی پشت به هؤشیاری و شاره زای ده به سستیت و له گه لټ نامانجی کتیبخانه که یدا ده گونجیت. هه ره ها باشت وایه جیاکردنه هه بیټ له نیوان نمایشی کتیب به مه به سستی بازارگانی یان بازارگه رمی یان به شه یه کی نمایشی گشتی، له گه لټ جوړه نمایشیکو بابه تی ته و او دا.

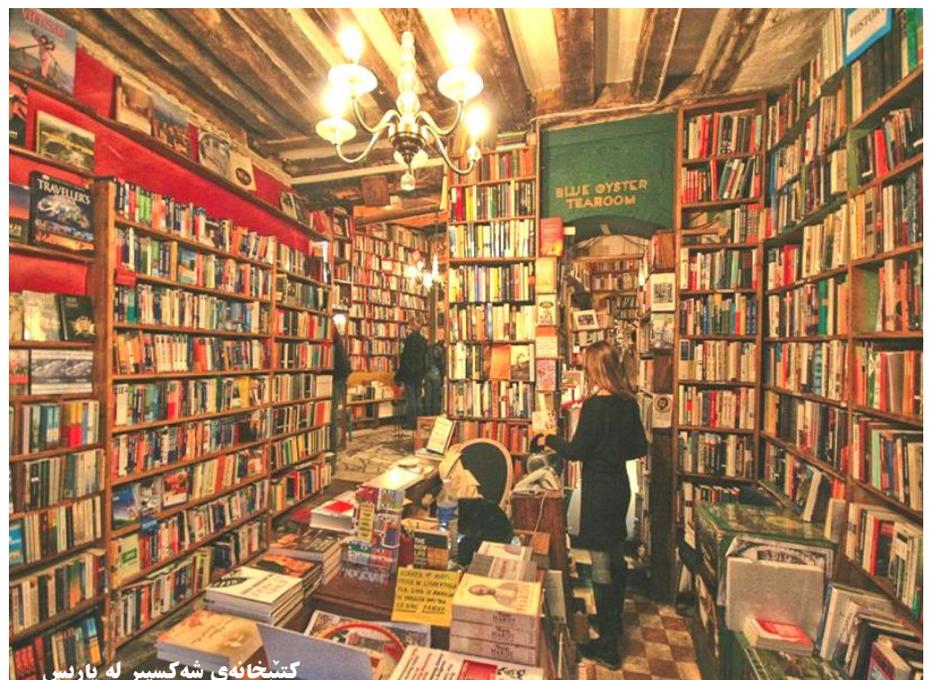
نه مانجی

فله سه فه ی گشتی بو هه لټاردنی کتیب واته هه لټاردنی کتیبیکو گونجاو له کاتیکو گونجاو دا بو خوینریکی گونجاو. نه م چه مکه مانای نه وه ناگه یه نیت که گوړی به ویستی پیشه یی پیوستکاری سپسور نه دریت، چونکه ویستی پیوستکار به نده به چه ندین چه مکه وه، پرؤسه ی هه لټاردنی کتیب ته نیا به رپرسیاری پیشه یی نییه، به لگو هاوکات به رپرسیاری کومه لایه تی و فیکریه، بیچگه له و به رپرسیاریه پیشه یی؛ پیوسته پیوستکار خوی بخته شوینی خوینر و لیکولره ران به هه موو ناسته جیاوازه کانیانه وه، واته بیروپایان به هه ند وه رگریټ و له گه لټ نامانجی تاییه تی و گشتی کتیبخانه دا بگونجیت. نالیزه وه تیروانی بابه تی بو پرؤسه ی هه لټاردنی کتیب، واته دوورکه وتنه وه، یان سه لایقه ی که سه که یه و ناگونجیت له گه لټ کومه لیکو ژور له خوینره ران و توپزه ران. نه مه ش نه و ناگه یه نیت که پیوستکار ده سستیه راری به رپرسیاریه فیکری و کومه لایه تییه کانی بیټ، نه گه ر بینرا کومه لټ پیوستی به ناراسته یه که بو هه لسه نگانندی دیاریکراو به ره زه و ندی شارستانی، به تاییه ت له کتیبخانه گشتیه کاند که به پله ی یه کم هه لټاردن له نه ستوی کارمندا یه. نه مه ته نیا روناکیه که له سه ر گرنگی هه لټاردن و هه لسه نگانندی کتیب به جوړیک که پیوستکاری سپسور و هؤشیارو به ناگا له به ر رو شنایی نامانجی کتیبخانه که ی بو خوینره رانی گشتی، یان تاییه تمه ند، یاخود هه ر دووکیان پیکه وه کاریان له سه ر ده کات.

نه مانه هه مووی پشتبه سستیت به زیه کی و توانای پیوستکاره وه بو پیشبینی و شیکردنه وه و بریاران، چونکه پیودانه پیشنیا زکراوه کانه بو هه لټاردنی کتیب تا نیستا نه یوانیوه ویستی هامشوکه رانی کتیبخانه تریکات؛ هامشوکه ران به هه موو ناسته جیاوازه کانیانه وه.

سه رچاوه:

اداره المکتبات و مراکز المعلومات، من مطبوعات مکتبه الملك فهد الوطنية، المجلد الخامس، الرياض، ۲۰۰۹، ص/۱۱-۲۲.

کتابخانه ی شه کسپیر له بارسی